

Кобець К.О., Панас О.В., студенти
Науковий керівник: Фірман В.М.,
к.т.н., доцент

Львівський національний університет ім.
Івана Франка, м. Львів, Україна

ЕФЕКТИВНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЯК ГОЛОВНА УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сьогодні в умовах невідомого розвитку суспільства гостро постає питання щодо створення, забезпечення та підтримки належного рівня системи менеджменту на підприємстві. Сучасні методи управління, шляхом цілеспрямованої дії на внутрішні і зовнішні чинники, повинні організувати діяльність організації так, аби це мало позитивний вплив на безпеку робіт і охорону життя працівників у ході виробничих, операційних та обслуговуючих процесів. Науково-технічний прогрес, постійне вдосконалення існуючих технологій, жорстка конкуренція - вимагають пошуку нових ефективних шляхів захисту людини і навколишнього середовища від шкідливих та небезпечних факторів.

Окремі проблеми забезпечення безпеки на виробництві та охорони праці знайшли відображення в наукових дослідженнях О.Амоші, О.Новікової, О.Мартякової, Л.Керб, А.Кутиркіна, Я.Крушельницької, М.Миленького, І.Пономарьова, Л.Логачової, В.Крота, Є.Котова, В.Смирнова, В.Шульги. У працях цих учених досліджуються теоретико-методологічні питання управління, планування, стимулювання охорони праці, ефективність системи соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та заходів з охорони праці.

Менеджмент охорони праці — система сучасних методів управління, яка включає створення умов для забезпечення і підтримки необхідного рівня стану і функціонування господарської системи шляхом цілеспрямованої дії на умови і фактори, що впливають на безпеку робіт і охорони життя працівників на етапах проектування, організації (підготовки) виробничих процесів і виготовлення засобів виробництва, у ході плинності виробничих, операційних, забезпечуючи і обслуговуючих процесів та після їхнього завершення, в умовах нормального функціонування і життєдіяльності підприємств та в надзвичайних ситуаціях [1].

Мета управління охороною праці — створення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці, покращення виробничого побуту, запобігання травматизму і профзахворюванням.

Менеджмент охорони праці базується на таких особливостях:

1. Використання системного, процесного і ситуаційного підходів, які зумовлюють зниження виробничого ризику і підвищення безпеки персоналу, забезпечують успішність функціонування підприємства, та сприяють становленню професійного й екологічно безпечного партнера з високою організаційною культурою, якістю процесів праці і послуг.

2. Наявність багаточільової політики, яка акцентує увагу на людині, її залученні, як персоналу до процесів, пов'язаних з формуванням, налагодженням та покращенням системи охорони праці на підприємстві.

3. Побудова дієвої ефективної системи контролю за станом охорони праці і функціонуванням системи управління та діями персоналу при проведенні виробничих робіт.

4. Застосування міжнародних стандартів, теорії менеджменту, а також систем управління якістю для удосконалення менеджменту охорони праці.

Система управління охороною і безпекою праці в Україні формується на декількох ієрархічних рівнях, що передбачає поділ складних і великих систем на елементи (ланки, рівні, ступені). За ієрархічними рівнями система охорони праці формується в територіальному і функціональному просторах діяльності [2].

Створення систем менеджменту охорони праці на підприємствах повинно відповідати вимогам низки міжнародних стандартів стосовно загальних систем менеджменту — MSS (Management System Standards). До таких належать: стандарти ISO 9001 (системи менеджменту якості), ISO 14001:2004 (менеджмент охорони навколишнього середовища), стандарти OHSAS 18001 (Occupational Health and Safety Assessment Series) (системи менеджменту промислової безпеки та охорони праці). Розподіл напрямів діяльності великих підприємств і організацій, розподіл їх структури на окремі складові, об'єкти та процеси створюють певні труднощі в створенні і підтримці комплексного всеохоплюючого управління охороною і безпекою праці. Тому для підвищення надійності і якості охорони праці доцільним вважається запровадження інтегрованих систем управління ІСМ. Це методологія управління, завданням якої об'єднання управління охороною праці усі процеси, напрями та об'єкти, робочі місця на всіх ієрархічних рівнях в єдину інтегровану систему, яка базується на системній інтеграції інформації, стандартах інтеграції і процесному управлінні [3, 4]

Система управління охороною праці (СУОП) - це сукупність органів управління підприємством, які на підставі комплексу нормативної документації проводять цілеспрямовану, планомірну діяльність щодо здійснення завдань і функцій управління з метою забезпечення здорових, безпечних і високопродуктивних умов праці. Створення СУОП здійснюється шляхом послідовного визначення мети і об'єкта управління, завдань і заходів щодо охорони праці, функцій управління, побудови організаційної структури управління, технологій, методів, важелів управління та інших складових. Організаційна структура органу управління охороною праці конкретно представляється схемою супідрядності посадових осіб, їх кількісно-професійним складом, завданнями, правилами і обов'язками підрозділу в цілому і кожного окремого його працівника [5, 6].

Ефективна організаційна структура органу управління повинна мати такі основні параметри:

- 1) відображати цілі і стратегію управління охороною праці;
- 2) мати оптимальний поділ праці між окремими працівниками і керівництвом;
- 3) мати достатній обсяг повноважень і чітко визначену відповідальність;
- 4) бути укомплектованою і матеріально та морально мотивованою.

Отже, особливістю сучасних процесів суспільної праці у виробничих і соціальних сферах є перехід до інтегрованих систем менеджменту підприємств, в яких охорона і безпека праці є невід'ємною складовою. Людська діяльність, яка спрямовується на задоволення необхідних і різнобічних потреб, повинна здійснюватися в безпечних для життя умовах і при забезпеченні належної якості середовища, в якому відбувається виробниче та особисте життя людини. Напрямки розвитку суспільства чітко орієнтовані на досягнення соціальних пріоритетів і їх збалансованість передбачає розвиток процесів охорони праці, збереження здоров'я людей та довкілля. Забезпечення охорони й безпеки праці як в державних, так і приватних структурах неможливо без удосконалення методів управління, без чіткого визначення засобів, функцій, та завдань їх здійснення, ефективного управління створенням умов безпечної праці. Стан і рівень охорони праці мають вирішальний вплив на здоров'я працюючих, а їх зацікавленість змістом виконуваної роботи, створює умови підвищення продуктивності праці, збільшення і підвищення якості результатів діяльності. Саме тому сучасний менеджер повинен володіти ґрунтовними знаннями та практичними навичками з питань організації і управління процесами, забезпечення охорони й безпеки праці, а також створення умов їх підтримки й динамічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Романчук А. А. Менеджмент охраны труда. Київ: Основа, 2003. 176 с.
2. Гогіташвілі Г. Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами / Г. Г. Гогіташвілі, Є.Т. Карчевські, В. М. Лапін. Київ: Знання, 2007. 367 с.
3. Дементій Л. В. Охорона праці в галузі / Л. В.Дементій, Г. Л. Юсіна, Г. І. Чижиков. Краматорськ: ДДМА, 2006. 296 с.
4. Добролюбов И. К. Заинтересованные стороны системы «Партнерские отношения» / И. К. Добролюбов // Материалы международной заочной научно практической конференции «Современный менеджмент: проблемы — и решения». URL: <http://sibac.info> (дата звернення: 22.10.2019).
5. НПАОП 0.00-4.21-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04>(дата звернення: 24.10.2019).
6. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпром-нагляду 7.02.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001641-08> (дата звернення: 24.10.2019).

Коглер Т. В., студентка
Науковий керівник: Кухарська Н. О.,
д.е.н., професор
Одеський національний економічний
університет, м. Одеса, Україна

ТЕХНОЛОГІЇ ІНДУСТРІЇ 4.0: ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ

Завдяки стрімкому розвитку та постійним проривам у сфері технологій, світ стоїть на межі нової, четвертої промислової революції. Індустрія 4.0 є поточним напрямом розвитку країн. За прогнозами ВЕФ (Всесвітнього Економічного